

ATTILA İLHAN'DAN TARİH VE DİL ÜZERİNE İBRET LİK ANEKDOT

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.
Cumartesi, 21 Mayıs 2022 13:23 -

Edebiyatçı, şair ve gazeteci Attila İlhan Paris'te Türkolog Prof. Carlieri ziyaretindeki bir hatırasını şöyle dile getiriyor:

Üniversite öğrencisi Fransızlarla "takıştık". Kral 1. François 'nın, uğradığı Cermen yenilgisinden sonra, Kanûni Sultan Süleyman 'dan yardım istediğine inanmıyorlar. Marsilya 'ya iki kalyon gönderdiğine filan!

Hele Padişahın, krala yazdığı mektubu, aklımda kaldığı kadarıyla, nakledince, küplere bindiler o zaman.

"- Bir Türkolog bulun da, yüzleşelim!" dedim.

İşte Prof. Carlier, buldukları Türkolog... Sâkin, kendi hâlinde bir zat!

Beni kibarca karşıladı, düzgün Türkçesiyle "safa geldiniz" dedi.

Olayı, Türkçe olarak benden dinledi, gülümsedi. öğrencilere dönüp:

" -Demek inanmıyorsunuz? Bu tarihi bir gerçektir.." dedi.

Hayır inanmıyorlardı, o kadar ki, adamcağz kütüphaneden, ciltli kocaman bir kitap çıkarıp göstermek zorunda kaldı. Orada üstelik, padişahın mektubunun, sûreti de var.

Hani adama,"Ben ki..." diye başlayıp, bilinmez kaç unvanını sıraladıktan sonra;

ATTILA İLHAN'DAN TARİH VE DİL ÜZERİNE İBRET LİK ANEKDOT

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.

Cumartesi, 21 Mayıs 2022 13:23 -

"-Sen ki Franeska eyâletinin beyi François'ın!" dediği!

...

Ben, tam çıkacağım, kolumdan tutuyor. Eđilip, sır söyler gibi, alçak bir sesle:

" -Delikanlı, Türkçeye ne yaptınız?" diye soruyor.

Dilimin döndüğünce ona, "Dil Devrimi' ni izâha çalışıyorum, Türkçenin Arapça ve Acemce'nin istilâsına uğradığını, vs.. vs.. vs..."

Međerse neymiř?..

Beni mütebessim dinlemişti. Susunca, aynı fısıltıya yakın sesle, o söze başladı.

Bilmediđim, o zamana kadar iřitmediđim řeyler söylüyor:

" -Ümmet toplumlarında dil – dolayısıyla kültür- dine göre değişirmiş. Onca böyle büyük üç adet ümmet toplumu ve sentezi var;

- Birisi, Batı/Hristiyan toplumu,

- İkincisi Dođu/Müslüman toplumu;

ATTILA İLHAN'DAN TARİH VE DİL ÜZERİNE İBRET LİK ANEKDOT

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.

Cumartesi, 21 Mayıs 2022 13:23 -

- Üçüncüsü, daha doğudaki, semavi olmayan dinler topluluğu!

Ümmet toplumunda, başat dil, dinin kendini ifâde ettiği dil:

Batı'da bu, Yunanca/ Latince olarak görünüyor;

Osmanlı'da, Arapça/Farsça olması, son derece normal; zira Müslümanlığın ümmet dili, bu iki dil..."

"Batı ülkeleri, Fransa, İtalya ve İspanya, nasıl millet diline geçerken, Yunanca/Latince kökenli birçok kelime, hatta kuralı aldılar kullandıysa; Türkler de, Selçuklu/Osmanlı ümmet sentezinden, millet sentezine geçerken, dillerinde elbette Farsça/Arapça kelimeler bulunacaktır; ve bunda yadırganacak şey yok; ya da asıl yadırganması gereken, "özleştirme"adı altında dilin budanıp kuşa çevrilmesi: Zira böyle yetiştirilen genç kuşakların, ecdadın dilini anlaması imkânsızdır. Bu da, kendi kurdukları (Selçuklu/Osmanlı) medeniyet sentezinden kopmalarına, boşlukta kalmalarına yol açar!.."

Hayret -biraz da dehşetle- dinliyordum; elimde olmaksızın, belki de onu "madara etmek" maksadıyla, sözünü keserek sordum:

"-Peki, şimdi siz Fransızca'daki Yunan/Latin kökenli kelimeleri atsanız, ne olur?"

Cevabı unutulur gibi değildir:

"-Atamayız, çünkü geriye kalsa kalsa, yüz, bilemedin iki yüz kelime kalır. O da konuşmaya yetmez."

Dönem, Cumhurbaşkanlığı sanat danışmanı Nurullah Bey 'in (Ataç) 'alenen ve resmen';

ATTILA İLHAN'DAN TARİH VE DİL ÜZERİNE İBRET LİK ANEKDOT

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.
Cumartesi, 21 Mayıs 2022 13:23 -

“ -Yunanca ve Latinceye geçmeliyiz, onlar gibi olmalıyız, onlara benzemeliyiz!” dediği dönem.

Bunu söylediğim zaman, Prof. Carlier'den aldığım cevabı, tahmin edebilirsiniz:

“ -Biz bunu sömürgelerde uyguladık. Kimliklerini, kişiliklerini yitirdiler!”

Anlayanlara çok büyük ibretler var..!

Abdullah Zeki Taşlıca 'dan ALINTI..

[H. OKUR]